

НА БОЧЦЫ З ПОРАХАМ

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Па-першае, горныя ра-боты немагчымыя без вы-карыстання выбуховых рэ-чываў. У Беларусі яны ак-тыўна выкарыстоўваюцца, напрыклад, на мікашэвіцкім «Граніце», віцебскім «Дала-міце», шчэбневым заводзе ў Глушавічах. Па-другое, незваротна губляўся б каш-тоўны рэсурс у выглядзе металу. Што асабліва важ-на для Беларусі, дзе буй-ных радовішчаў жалезнай руды не выяўлена. І таму быў прыняты курс на ўты-лізацыю боепрыпасаў. Гэта значыць, на максімальнае выкарыстанне іх кампа-нентаў у якасці другаснай сыравіны.

Аб тым, як жа гэта адбы-ваецца, раскажаў начальнік аддзела нагляду за бяспе-кай утылізацыі боепрыпа-саў, вырабу і выкарыстання

Метал, які застаецца ад снарада, правяраецца. Калі слядоў узрыўчаткі ў ім няма, то яго адпраўляюць на пераплаўку. Як правіла, снарад дае тры тыпы металу — жалеза, медзь і латунь.

выбуховых матэрыялаў упраўлення нагляду за бя-пекай горных і выбуховых работ, металургічных вы-творчасцяў і ўтылізацыі боепрыпасаў Дзяржпра-мнагляду Уладзімір Боеў.

10 ТЫСЯЧ ВАГОНАЎ

Старт утылізацыі бое-прыпасаў у Беларусі быў дадзены ў 1992 годзе. У сіс-тэме Міністэрства абароны было створана сумеснае беларуска-амерыканска-англійскае прадпрыемства «Белканверс». Яно распа-чало сваю дзейнасць на тэ-рыторыі арсеналу пад Доб-рушам, дзе, па прыблізных падліках, захоўвалася каля 10 тысяч (!) вагонаў бое-прыпасаў, у многіх з якіх выйшаў тэрмін прыдатнасці. Работа тут жа набывае істот-ны камерцыйны размах.

— Напрыклад, адзін кі-лаграм латуні каштаваў у тыя часы 1,7 долара, — ка-жа Уладзімір Боеў. — Зда-ецца, на першы погляд, ня-шмат. Але сярэдні заробак на прадпрыемствах тады складаў 20—30 долараў. Гільза ў снарадзе калібрам 122 міліметры змяшчае ў сабе 10 кілаграмаў латуні. Толькі за адну змену прад-прыемства магло пера-працаваць 600 снарадаў. Там працавала лінія, якая дазваляла разукамплекта-ваць артылерыйскія снара-ды гідрадынамічным мета-дам. Снарад «раздзіраўся», а выбуховае рэчыва адтуль проста вымывалася. Самае галоўнае, што гэтая траці-лавая пульпа не перапра-цоўвалася ў прамысловае выбуховае рэчыва, а про-ста ішла на склад мёртвым грузам. І гэта пры тым, што горназдабыўныя прадпры-

Фота БелТА.

емствы былі вымушаны закупляць узрыўчатку за мяжой!

Гісторыя першапраход-цаў скончылася ў кастрыч-ніку 1995 года. На прадпры-емстве пачалі асвойваць драбненне трубчастых бяз-дымных порахаў. Спроба гэтая мела трагічны фінал: здарыўся выбух і — пажар, загінулі чатыры работнікі сумеснага прадпрыемства.

два. Па-першае, гэта выбу-ховае рэчыва ў самім сна-радзе. Напрыклад, снарад калібрам 203 міліметры ваżyць больш за 100 кі-лаграмаў. Выбуховага рэ-чыва ў ім — больш за 16. Да таго ж магутнейшага за траціл больш чым у паўтара раза. Па-другое — порах, які выступае ў якасці ме-тальнага зараду. І па-трэ-цяе, зарад у самім капсулі ці ўзрывальніку. Калі ўдар-нік б’е па капсулі, то зарад у ім узрываецца і стварае полымя, якое падпальвае парахавы зарад. Вось гэты самы капсуль пакуль пера-працаваць немагчыма. Та-му ён адпраўляецца толькі на знішчэнне.

— Сучасная тэхналогія ўтылізацыі досыць прос-тая, — гаворыць Уладзімір Боеў. — Снарад разрыва-юць. У сістэму падаецца парафін з высокай тэмпе-ратурай, які плавіць траціл. Гэтая маса пераліваецца ў

Гісторыя першапраходцаў скончылася ў кастрычніку 1995 года. На прадпрыемстве пачалі асвойваць драбненне трубчастых бяздымных порахаў. Спроба гэтая мела трагічны фінал: здарыўся выбух і — пажар, загінулі чатыры работнікі сумеснага прадпрыемства.

ўзбраенне ўзялі досвед Ра-сіі. Справа ў тым, што з-за геастратэгічнага месцазна-ходжання ў Беларусі ніколі не было прадпрыемстваў збройнай прамысловасці. Натуральна, адсутнічалі і тэхнічныя нарматыўна-пра-вавыя акты, і лабараторыі па даследаваннях, і навуко-выя арганізацыі па распра-цоўцы і вывучэнні ўласці-vasцяў выбуховых рэчываў. Так у Беларусі і з’явіліся два цэнтры ўтылізацыі боепры-пасаў. Пад Добрушам вы-творчасць была перазапу-шчана праз некалькі гадоў. Другой пляцоўкай стала мясцовасць непадалёк ад Віцебска.

Адметна, што новыя бое-прыпасы, якія праектуюц-ца цяпер, робяцца з улікам магчымай утылізацыі іх у будучыні. Ствараць тэхні-чную базу з «нуля» ўжо няма патрэбы.

НА ДАПАМОГУ ПРЫХОДЗІЦЬ ПАРАФІН

У снарадзе ёсць тры віды ўзрыўчаткі. Перапрацаваць з іх можна на сёння толькі

ныя наканечнікі бранябой-ных снарадаў. Пакуль яны толькі назапашваюцца з-за таго, што няма тэхналогіі па іх перапрацоўцы.

НАВОШТА ПІЛАВАЦЬ?

Стаўка за парушэн-не тэхналагічнага працэ-су ў справе перапрацоўкі боепрыпасаў — жыццё. Так, у пачатку нулявых га-доў прагрэмеў выбух на заводзе ліцця і нармалёў у Гомелі. Туды на пераплаў-ку паступілі карпусы былых боепрыпасаў. Нехта неда-гледзеў, і разам з абясхо-джанымі балванкамі трапіў баявы, неразукамплекта-ваны снарад. У металургаў жа ёсць сваё правіла перад тым, як адпраўляць метал у печ на пераплаўку. У любой ёмістасці павінны быць пра-свідраваны дзве дзіркі. Гэта трэба для таго, каб унутры, акрамя металу, нічога не было. Справа ў тым, што ад высокай тэмпературы ў плавільнай печы любое рэ-чыва расшыраецца і можа справакаваць выбух. Што і адбылося. Загінуў рабо-чы...

А аднойчы бацька і сын знайшлі невялікую 50-кіла-грамовую бомбу, у якой не было ўзрывальніка. Крыху менш за палову вагі гэтай бомбы прыходзілася на тра-ціл. Бацька працаваў звар-шчыкам. Невядома чаму яму прыйшла ў галаву дум-ка разрэзаць гэтую бомбу з дапамогай зварачнага апа-рата. Авантура скончылася трагічна для абодвух.

— А што рабіць са сна-радамі часоў вайны, якія і дагэтуль знаходзяць падчас раскопак у нашай краіне?

www.bornat.ru

спецыяльны раздзяляльнік. Траціл больш цяжкі за пара-фін і таму асядае ўнізе. Па-рафін застаецца зверху і... падаецца на новы цыкл ра-боты. Траціл жа выліваецца ў спецыяльны паддон, дзе ён крышталізуецца. А да-лей ён ідзе на выраб новай узрыўчаткі.

Метал, які застаецца ад снарада, правяраецца. Ка-лі слядоў узрыўчаткі ў ім няма, то яго адпраўляюць на пераплаўку. Як правіла, снарад дае тры тыпы мета-лу — жалеза, медзь і латунь. Адзінае выключэнне з гэта-га правіла — цвердасплаў-

Здарэнні

КАНФІСКАВАЛІ АРСЕНАЛ ЗБРОІ

Супрацоўнікі галоўнага ўпраўлення па барацьбе з ар-ганізаванай злачыннасцю і карупцыяй МУС Беларусі канфіскавалі ў віцэбчаніна вялікі арсенал зброі і бое-прыпасаў да яе, паведамілі ў міліцэйскім ведамстве.

Інфармацыя пра тое, што мужчына 1986 года нараджэння можа быць датычны да незаконнага абароту зброі і боепрыпа-саў, з’явілася ў праваахоўнікаў падчас аператыўнага супра-ваджэння крымінальнай справы па факце браканьерства ў Аршанскім раёне.

Супрацоўнікі 7-га ўпраўлення (па Віцебскай вобласці) ГУ-БАЗіК пры падтрымцы калег з АМАПа абласнога УУС адна-часова блакавалі і правялі вобыскі на шасці аб’ектах нерухо-масці падазранага: у доме пражывання, на дачы, а таксама ў чатырох гаражах. Пералік канфіскаваных забароненых прадметаў аказаўся вельмі вялікі і прымусіў аператыўнікаў задумацца пра сур’ёзнасць намераў іх гаспадара: аўтамат Ка-лашнікава з двума магазінамі, паляўнічая стрэльба «Байкал», пісталет Макарава з магазінам і больш за 300 патронаў да названых відаў зброі, а таксама рэвальвер неўстаноўленага ўзору, пісталет тыпу Макарава з надпісам «сігналны», дзве ўпакоўкі патронаў траўматычнага дзеяння, арбалет, пнеўма-тычная зброя, дымавыя шашкі.

Распачата крымінальная справа за незаконныя дзеянні ў адносінах да агнястрэльнай зброі, боепрыпасаў і выбуховых рэчываў. У дачыненні да затрыманага абрана мера стры-мання ў выглядзе заключэння пад варту. Канфіскаваныя зброя і боепрыпасы накіраваны для правядзення комплекс-ных экспертыз.

Праводзяцца аператыўна-вышуковыя і следчыя мерапры-емствы па ўстанаўленні крыніц паходжання арсенала і маг-чымых саўдзельнікаў фігуранта ў незаконным абароце зброі. Вядома, што арыштаваны жыхар абласнога цэнтра раней да крымінальнай адказнасці не прыцягваўся, дазволу на захоў-ванне якой-небудзь зброі ён не мае. Звяртае на сябе ўвагу і той факт, што ў карыстанні ў мужчыны знаходзяцца некалькі дарагіх іншамарак, а таксама элітная нерухомасць, кошт якіх істотна перавышае яго афіцыйныя даходы.

ДВУХ МУЖЧЫН ВЫРАТАВАЛІ СА СКЛЕПА

Паведамленне пра тое, што ў склепе жылога дома ў вёсцы Касцюкі Любанскага раёна знаходзяцца двое мужчын, паступіла ў МНС ад фельчара брыгады хуткай медыцынскай дапамогі.

Калі да месца выкліку прыбылі ратавальнікі, у асобным будынку склепа знаходзіліся без прытомнасці два чалаве-кі — гаспадар дома і яго зяць. Мужчыны былі паднятыя на паверхню звяном газадымаахоўнай службы МНС. Абодва выратаваныя былі шпіталізаваны ў бальніцу.

Высветлілася, што пацярпелыя разгруклі ўбраны ўра-джай з асабістага падворка, спусціўшыся ў склеп, страцілі прытомнасць і самастойна выбрацца не маглі. Гаспадар дома трапіў у рэанімацыю ў цяжкім стане, за яго жыццё змагаліся медыкі, на раніцу стан мужчыны — сярэдняй ступені цяжкасці. Маладога чалавека пасля таго, як ён апытоўнеў, адпусцілі дадому, паведамілі ў Мінскім абласным упраўленні МНС.

Любанскай брыгадай філіяла «Салігорскгаз» былі зробле-ны замеры паветра ў склепе, устаноўлена, што ўтрыманне кіслароду ў паветры склала 16 працэнтаў. Ратавальнікі заклі-каюць быць асцярожнымі пры рабоце ў замкнёных памяш-каннях, скупках.

ЗА ЛІНЁЎ І КАРАСЁЎ

Злоснага браканьера зноў затрымалі з незаконным уловам на вадаёме пад Маладзечнам. 27 кілаграмаў рыбы вылавіў сеткамі на вадаёме каля вёскі Палачаны 45-гадовы жыхар Маладзечанскага раёна. Браканьера затрымалі дзяржінспектары.

З 40 асобін у незаконным улове — 14 адборных лінёў і 13 асобін рэдкага залатога карася. Па інфармацыі Дзяржін-спекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, мужчына ўжо неаднаразова пападаўся з забароненымі прыладамі лоўлі і атрымліваў буйныя штрафы. Гэтым разам нанесеная ім шкода склала больш за 4,2 тыся-чы рублёў. Вырашаецца пытанне крымінальнай адказнасці затрыманага.

ЗАСТРЭЛІЛІ ДВУХ ЛАСЁЎ

Стрэлы ў лесе каля вёскі Кораб’е Столінскага раёна пачулі супрацоўнікі лясгаса і адразу накіраваліся на месца незаконнага палявання.

Там яны знайшлі здабытага нелегаламі лася. Стралкам удалося знікнуць, аднак у спешцы яны пакінулі мноства ўлік — незарэгістраваную стрэльбу, ліхтар, заплечнік і манок, з да-памогай якога вабілі сахатага.

Да разбору падключыліся супрацоўнікі Столінскай міжрай-інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету. За 300 мет-раў ад здабытага лася яны знайшлі яшчэ і параненую самку. Выжыць той не ўдалося. Па факце незаконнага палявання заведзена крымінальная справа. Падазраваныя ўжо маюцца. Прызначаны шэраг неабходных экспертыз.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Валяр’ян ШКЛЕННИК.